

Міністерство культури та
інформаційної політики України

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
//ІІІКНИГИ

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЧИТАННЯ 2021-2025

Впровадження

ОСНОВА СТРАТЕГІЇ

ФАКТИ І ЦИФРИ ЗАДЛЯ data-driven decisions

Дослідження видавничої галузі України
(Британська Рада, Український інститут книги, 2021)

У цьому звіті викладено детальні підсумки дослідження української видавничої галузі, проведеного з лютого по жовтень 2020 року. У межах дослідження, профінансованого Британською Радою в Україні спільно з Українським інститутом книги, було проведено понад 100 годин очних та дистанційних інтерв'ю з видавцями, продавцями, бібліотекарями, працівниками фестивалів, представниками культурних та галузевих установ, а також іншими зацікавленими сторонами.

Метою проекту було дослідження галузі видавництва масової літератури в Україні, детальний аналіз потреб видавців та визначення можливостей для інтернаціоналізації.

На проект вплинув спалах Covid-19, що почався в Україні в березні 2020 року, та карантинні обмеження, що призвели до тримісячної перерви у збиранні даних та внесення змін до плану дослідження. Другий етап збирання даних, що мав на меті оцінити вплив пандемії на українську видавничу галузь, було проведено віддалено в липні та серпні 2020 року. А у вересні 2020 року (за допомогою відеоконференції) було проведено фокус-групу з метою перегляду та валідації висновків.

Ключові висновки

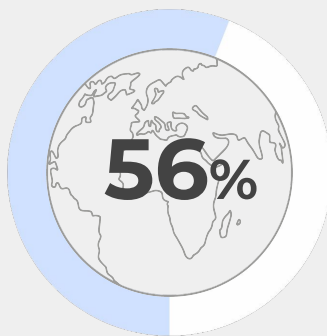
1 Перегляд показав, що видавнича галузь в Україні **стикається зі значними труднощами**, до яких додається нестача надійних статистичних даних і відсутність довіри між представниками галузі. Недостатньо розвинена інфраструктура бібліотек і роздрібною торгівлі ускладнює книгорозповсюдження та створює труднощі з доступністю книг за межами великих міст. Законодавчі зміни, запроваджені 2017 року, призвели до обмеження імпорту книг з Росії. Це мало значний вплив на видавничу галузь в Україні, створивши простір для відродження україномовного книговидавання у різних жанрах та відновлення інтересу до українських авторів, вітчизняного матеріалу й тематики. Порушення авторських прав залишається в Україні значною проблемою, а відсутність контролю за дотриманням чинного законодавства призводить до того, що видавцям часто доводиться вирішувати проблему самотужки. Результати не завжди втішні.

Резюме

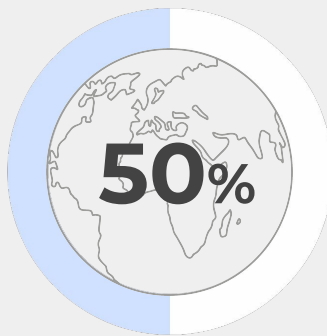
ЩО НЕ ТАК ІЗ ЧИТАННЯМ В УКРАЇНІ?

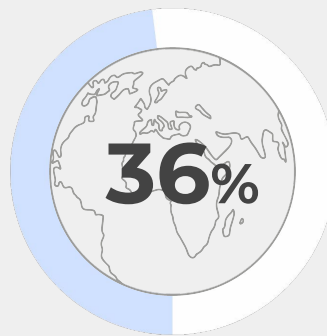
РЕГУЛЯРНІ ЧИТАЧІ В УКРАЇНІ І СВІТІ *

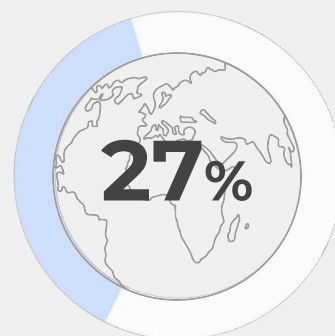
Італія

Німеччина

Польща

Україна

* читають мінімум раз на тиждень

«Frequency of reading books» GfK

УЧНІ ПЕРЕСТАЮТЬ ВМІТИ ЧИТАТИ КНИГИ

Результати українських учнів **(466 бали)**
нижчі за середні по країнах **ОЕСР (487 балів)** –
розрив у 21 бал дорівнює майже **1 року навчання**)
[PISA]

**ВІДСТАВАННЯ:
В УМІННІ ЧИТАТИ → ВЧИТИСЯ**

Менш ніж 4% українських 15-річних
підлітків володіють стійкими навичками
детального аналізу незнайомого тексту
(у країнах ОЕСР – 8,7% сер.)

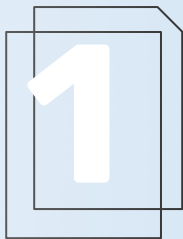

*Задоволення від роботи уяви, і
від інтриги можливе лише
тоді, коли дитина цілковито
розуміє прочитане. А з цим
проблеми виникають навіть
у старшокласників.*

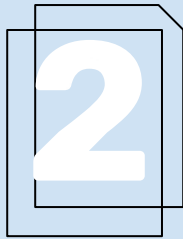

[висновки фокус-групового та
кількісного дослідження УІК, 2020]

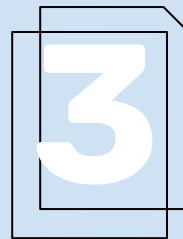
НАВИЧКИ МАЙБУТНЬОГО 2025

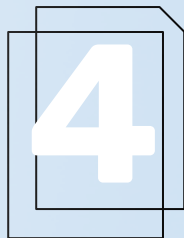
**Аналітичне
мислення та
інноваційність**

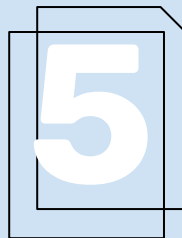
**Активне навчання
та освітні стратегії**

**Розв'язання
складних
проблем**

**Критичне
мислення
та аналіз**

**Креативність,
оригінальність та
ініціативність**

Світовий економічний форум у Давосі

НАКЛАДИ В УКРАЇНІ:

Наклади в Україні, 2005-2020 (млн примірників)

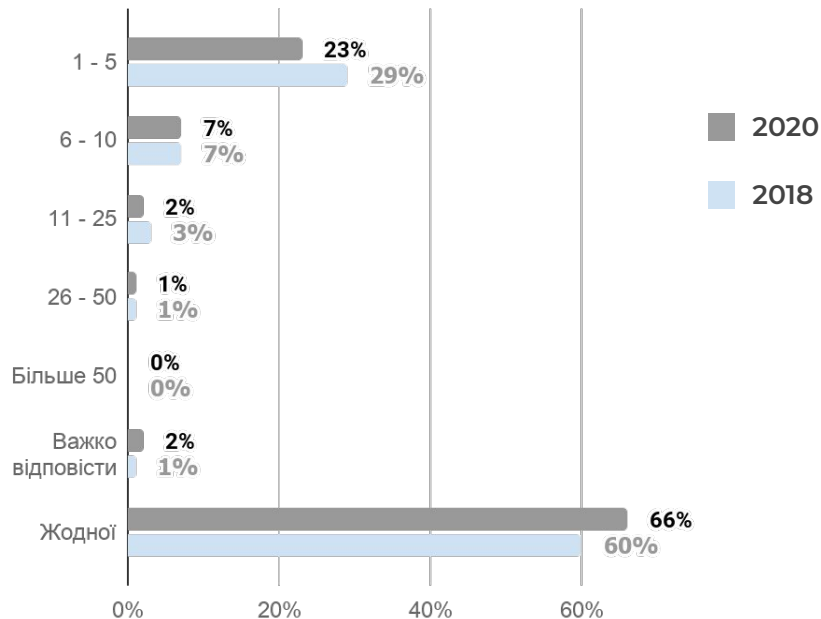

Наклади української книги млн примірників

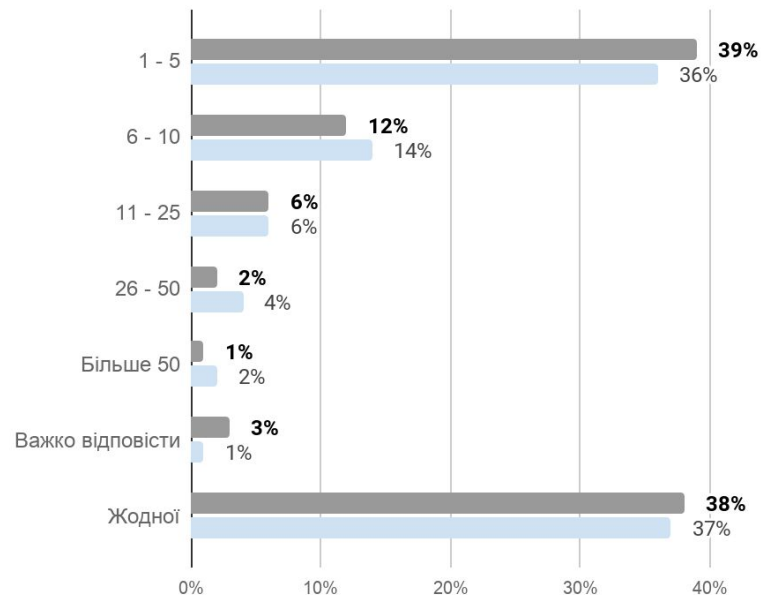
2020	36,5
2019	52,5
2018	38,1
2017	32,9
2016	34

КІЛЬКІСТЬ ПРИДБАНИХ КНИЖОК ПАДАЄ

КІЛЬКІСТЬ ПРОЧИТАНИХ КНИЖОК ПАДАЄ

ЩО НЕ ТАК ІЗ КНИЖКОВИМ РИНКОМ?

ОБСЯГ РИНКУ:
(2019)

\$122
МЛН

2020:

скорочення накладів
на **32%**

закриття 48 книгарень
(з 222 активних)

видано 0,28
ринкової книжки
на душу населення

Україна

2,5

Чехія

30

Словаччина

20

Польща

14

Туреччина

17

Іспанія

51

Реалізовано на душу населення, євро

53,8

150

228,8

89,3

81,9

162,1

Виданих назв на 100 тис. населення

< 0,5

3

3

2,4

5

3,4

Примірників на душу населення

Індекс забезпечення книгарнями в
Україні:

1 магазин на 165 тис. населення

(2020)

Індекс забезпечення книгарнями
у Європі:

1 магазин на 12-15 тис. населення

ВТРАТИ ГАЛУЗІ ЧЕРЕЗ ПІРАТСТВО

\$30

МЛН
ЩОРОКУ

за експертними оцінками

ЩО НЕ ТАК З БІБЛІОТЕКАМИ?

Поповнення бібліотечних фондів

Виділено для бібліотечних фондів:

до 25 млн грн /рік (місцеві бюджети)

Закуповується книжок: близько 700 тис.
примірників на рік

Коефіцієнт оновлення фондів: 0,6%

2018	114 млн грн
2019	87 млн грн
2020	47 млн грн
2021	50 млн грн
2022	0 млн грн

150 років займе повне оновлення фондів

Поповнення бібліотечних фондів

ЗАРАЗ

**500 тис.
примірників
на рік**

**1,2 прим на
кожних 100
мешканців**

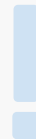
**4 прим на
кожних 100
zareestrovanih
chitachiv**

50 млн грн через УІК

до 25 млн грн з
місцевих бюджетів

0 грн на поповнення
фондів шкільних
бібліотек

НОРМАТИВ ОНОВЛЕННЯ
ФОНДІВ

МІНІМАЛЬНЕ
РІЧНЕ ФІНАНСУВАННЯ

5% на рік > **700** млн грн

ЩО ТРЕБА ЗМІНИТИ?

поповнення бібліотечних фондів 5% на рік

ІЗК 1 магазин на 50 тис населення

гранти на видання книжок видавцям

стипендії для написання творів

курс creative writing у системі освіти

підтримка літературних конкурсів і премій

промоційні кампанії, програми та заходи

навчання освітян, бібліотекарів, фахівців ринку

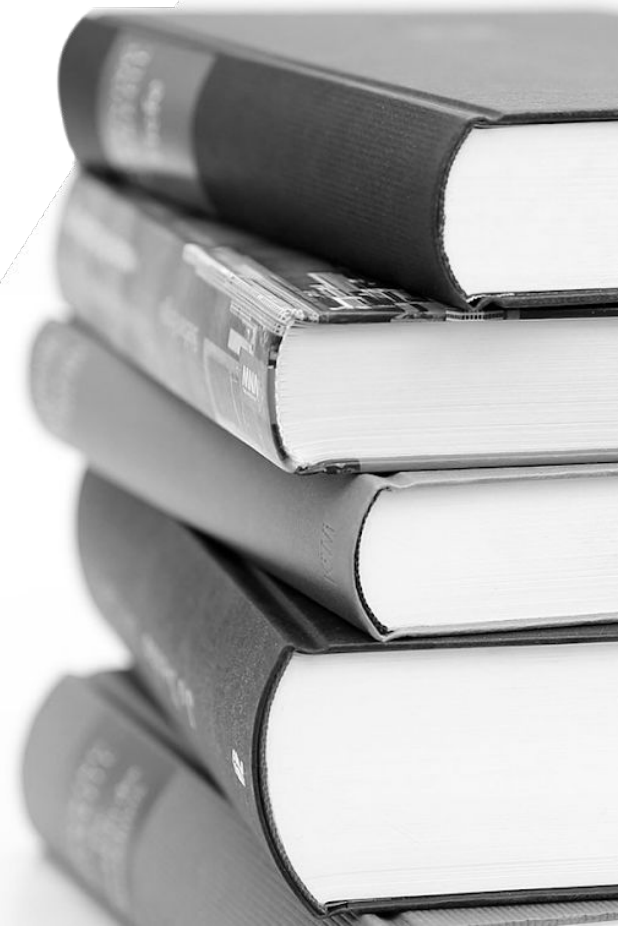

навчальні програми на користь читання, розвитку критичного мислення та креативності

ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ І СПОЖИВЧИХ ПРІОРИТЕТІВ

**ПОКУПЕЦЬ –
головний інвестор
у розвиток книговидання**

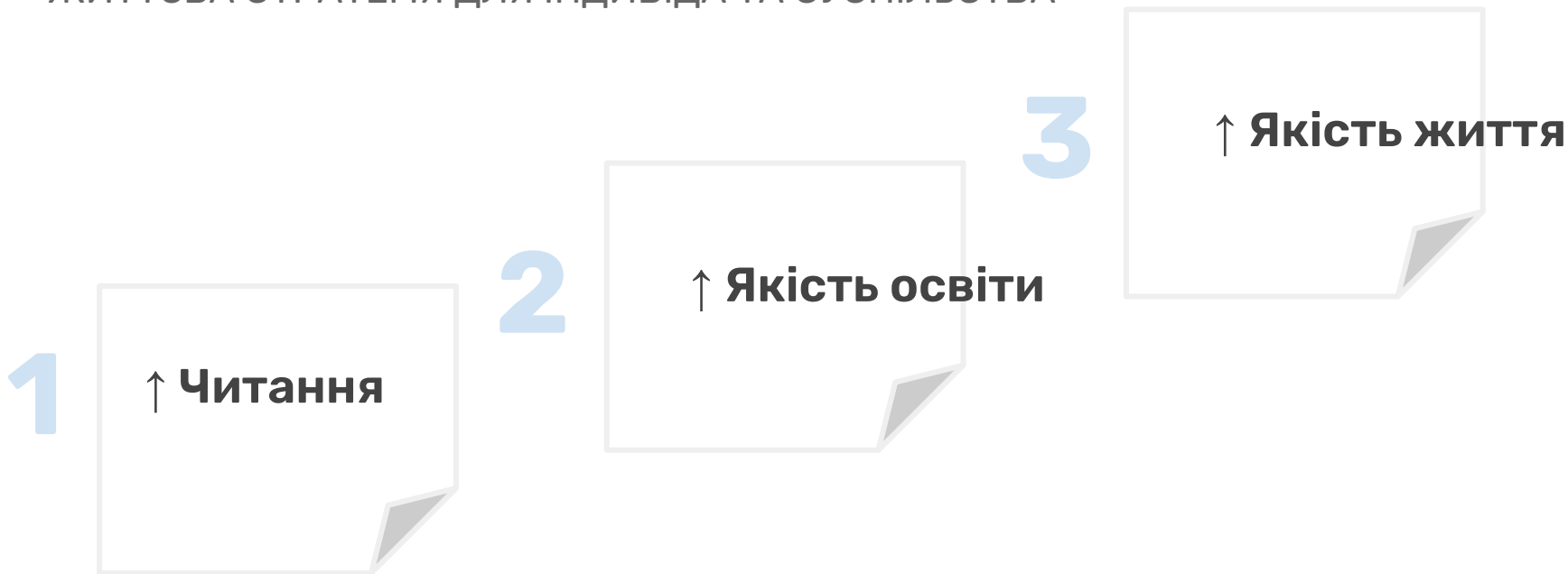

СТИМУЛЮВАННЯ СПОЖИВЧОГО ПОПИТУ

- **Сертифікати на безкоштовне отримання книжок за власним вибором**
- **Промоційні заходи і кампанії від локальних до національних**

ЧИТАННЯ:

ЖИТТЄВА СТРАТЕГІЯ ДЛЯ ІНДИВІДА ТА СУСПІЛЬСТВА

PISA: подолати відставання — запровадити уроки читання в молодшій та середній школі

ЩО ЗМІНИТЬСЯ У 2025?

ДОРΟΣЛІ

кількість читачів, що читають не менше як раз на місяць, серед дорослих **(46%)** зростає до **51%** при цьому кількість щотижневих читачів **(27%)** зростає до **30%**

загальна кількість читачів **віком 18-24 роки** зростає на **5%**

частка читачів, що обирають українську мову для читання, збільшиться з **32** до **40%**

ДІТИ

кількість нечитачів **(18%)** зменшиться до **15%**

частку щоденних читачів серед підлітків **(14-17 років)** збільшиться з **21%** до **25%**

PISA

подоланий річний
розрив у навичках
читання школярів

2025

ЩО ЗМІНИТЬСЯ ЗА 2021 – 2025?

2021: видається < 0,3 книжки

**2025: видається від
1 ринкової книжки
на душу населення на рік**

2021: середній наклад < 700 прим.

**2025: середній наклад
ринкової книги становитиме
3500 примірників**

2021: < 250 книгарень

**2025: кількість книгарень
збільшиться до 700**

2021: оновлення на < 0,5 млн

**2025: бібліотечний
фонд оновиться
на 5 млн примірників**

ЦІНА ПИТАННЯ НА 2022

- поповнення бібліотечних фондів 271,5 млн грн
- сертифікати на придбання книжок – 200 млн грн
- заходи і програми популяризації – 25 млн грн
- видання книжок українських авторів – 35 млн грн
- підтримка перекладів – 15 млн грн
- міжнародні заходи – 13 млн грн

КОМПЛЕКСНА РЕАЛІЗАЦІЯ

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
//ШКНИГИ

діти не мають
навички читання
і втрачають інтерес
до читання у школі

**наступне покоління
не матиме потреби
купувати книжок**

КОМПЛЕКСНА РЕАЛІЗАЦІЯ

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
//ІІІКНИГИ

нема грантів на
видання книг

**бібліотечні фонди
не будуть поповнені
актуальною літературою**

КОМПЛЕКСНА РЕАЛІЗАЦІЯ

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
//ІІІКНИГИ

немає коштів на
поповнення
бібліотечних фондів

**читачі не ходять
у бібліотеки**

КОМПЛЕКСНА РЕАЛІЗАЦІЯ

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
//ІІІКНИГИ

ринок наповнений
піратською книгою

**промоція читання =
інвестиції в тіньовий
ринок**

**МІНІМАЛЬНЕ
ФІНАНСУВАННЯ 2022**

> 679 млн грн

ДЯКУЄМО

Адреса УІК: м. Київ, вул. Лаврська, 9 Корпус 20
Телефон: +38 (044) 290 20 45
Електронна пошта: ubi@ubi.org.ua

<https://ubi.org.ua/>